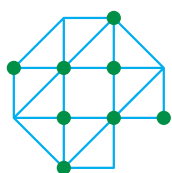

GrowFlow: intelligent logboek voor zelfregulatie

Goede voorbeelden voor docenten gericht op onderwijsinnovatie met ICT

Versnellingsplan
Onderwijsinnovatie
met ICT

docentprofessionalisering

GrowFlow: ontwikkeld vanaf 2015

Organisatie: Fontys Hogescholen

Teamopzet: Twee vakdocenten, onderwijsdeskundige, een interdisciplinaire groep studenten van de opleiding Finance, Business en ICT.

Doel: Studenten eigenaar maken van hun eigen leerproces (zelf-regulerend leren), met behulp van peerfeedback

Aantal studenten dat vanaf 2019 GrowFlow heeft ingezet:
600 per jaar

Studiebelasting student: half uur per week

Geschikt voor: persoonlijk ontwikkeltrajecten met hybride of open leervormen, bachelor, master en minor.

Op deze uitgave is de Creative Commons Naamsvermelding 4.0-licentie van toepassing. Maak bij gebruik van dit werk vermelding van de volgende referentie: Otter, H., (2021). Goede voorbeelden voor docenten gericht op onderwijsinnovatie met ICT: GrowFlow: intelligent logboek voor zelfregulatie. Utrecht: Versnellingsplan Onderwijsinnovatie met ICT.

**Versnellingsplan
Onderwijsinnovatie
met ICT**

GrowFlow: intelligent logboek voor zelfregulatie

Het staat op het wensenlijstje van elke docent: intrinsiek gemotiveerde studenten die gestructureerd aan hun eigen leerdoelen werken. Met dat doel is binnen Fontys Hogescholen de tool GrowFlow gebouwd. Met GrowFlow leren studenten in groepen, koppelen hun acties aan leerdoelen en krijgen inzicht in hun eigen voortgang en die van studiegenoten. Met als mooi resultaat: studenten maken hun groei zichtbaar, reflecteren daarop en kiezen vervolgens hun vervolgstappen. Aandachtspunten zijn er ook. GrowFlow is vooral geschikt voor procesgericht werken. Daarnaast hebben studenten ondersteuning nodig: van het formuleren van leerdoelen tot het geven van feedback.

“We zagen hbo-studenten in de modus van schools leren, die wachten tot de docent hen vertelt wat ze moeten doen. En ze leerden het liefst voor de toets. Een heel sterke extrinsieke motivatie dus. Terwijl je als docent studenten graag intrinsiek gemotiveerd ziet, nieuwsgierig wilt maken en hen wilt activeren”, zegt Annemarie van den Broek. Zij is als docent binnen Fontys Hogescholen bezig met onderwijsinnovatie. “We werken in veel contexten met principes van high impact learning (HILL). Dat leidde enkele jaren geleden binnen Innoversity, het innovatieteam van Fontys, tot een nieuw onderwijsmodel: Social Engaged Action Learning (SEAL). Met als uitgangspunt dat de student veel meer eigenaarschap kan nemen over hun eigen leerproces.”

Ontwerpproces van GrowFlow

Studenten vroegen of het niet mogelijk was om hen méér verantwoordelijkheid te geven. “Gedurende projecten leerden ze veel, maar aan het einde moesten ze alles nog even opschrijven voor de docent. Daar hadden ze niet zoveel aan”, licht Van den Broek toe. Deze vraag leidde uiteindelijk tot de ontwikkeling van GrowFlow, toentertijd nog Peerview gedoopt. Studenten van de minor Data Driven Businesslab gaven zichzelf de opdracht gedurende een jaar deze tool binnen een start-up vorm te geven.

“GrowFlow is een intelligent logboek”, vertelt Van den Broek. De tool is gericht op het leren in groepen. Doordat studenten hun acties koppelen aan de leerdoelen krijgen ze inzicht in hun voortgang en die van studiegenoten. Studenten schrijven hun leeractiviteiten op, met een link naar het product. De leeractiviteiten worden vervolgens gekoppeld aan de leerdoelen van die periode. “De tool geeft studenten zelf overzicht van wat ze geleerd hebben en welke vaardigheden ze zich eigen hebben gemaakt.”

Het eerste prototype werd ontworpen in een gedeeld Excel-bestand. Uit de eerste bevindingen bleek dat peerfeedback goed werkte op het moment dat studenten samenwerkten aan een project en deelden wat ze deden. Ook de afwezigheid van de docent bleek belangrijk te zijn. “Als een docent mee keek waren ze minder scherp en eerlijk.”

Scrum-methodiek

De ontwikkeling van de tool heeft de nodige tijd gevraagd. Studenten testten halfjaarlijks de tool, gaven feedback, waarna de IT-studenten verder bouwde. Daarna diende een nieuwe testgroep zich aan. “Tijdens vrijdagmiddagssessies werd de tool getest volgens een scrum-achtige methodiek. Telkens keken we naar wat goed ging, wat beter moest. En of het in lijn met de SEAL-visie was. Door op deze manier te werken kon je meteen wijzigingen toepassen”, vertelt Van den Broek. “Het was heel kort-cyclisch, met de eindgebruiker aan tafel. Twee ict-docenten en een betrokken groep docenten, met zowel onderwijskundige als andere achtergronden, konden vanuit ons eigen perspectief meekijken en eventueel bijsturen.”

Inkoop en consultants voor implementatie

Het duurde drie jaar voordat de tool gedeeld kon worden met een grote groep studenten. Toen de tool potentie bleek te hebben voor meerdere opleidingen, werd ook de afdeling Inkoop ingeschakeld, om te kijken hoe het product kon voldoen aan eisen van de onderwijsorganisatie. Consultants, die meerdere opleidingen ondersteunen bij onderwijsontwikkeling, werden er ook bij betrokken voor verdere implementatie.

Begeleiden op leeractiviteit

De docent ziet in een dashboard het overzicht van de leerdoelen van studenten. En de hoeveelheid acties die zij hebben ingevoerd. “Je kijkt als docent of als coach op een wat abstracter niveau met de acties die studenten invoeren”, licht Van den Broek toe. “Een groep Pabostudenten was bezig met het vraagstuk hoe ze internationalisering een duidelijke plek konden geven in het basisonderwijs binnen hun brainportregio. Het begrip internationalisering is super breed en de groep vond het moeilijk om daarin richting te kiezen. Dit was in GrowFlow zichtbaar, omdat ze bijna al hun acties het label ‘verkennen’ gaven.” In begeleidingsmomenten kan een docent hierover met studenten in gesprek gaan. Wat ze nodig hebben om een volgende stap te kunnen zetten. Van den Broek: “Zo kun je begeleiden op het type leeractiviteit, maar ook op de focus op bepaalde doelen of leeruitkomsten.”

Bewijsvoering

Een versimpelde weergave van het zelfregulatieproces van Barry Zimmerman is de leidraad voor GrowFlow, vertelt Lars Veerhoff die als onderwijskundige betrokken is bij de doorontwikkeling ervan. “Studenten leren plannen, doelen stellen, doelen uitvoeren, monitoren, reflecteren en opnieuw doelen stellen. Om goed te kunnen reflecteren heb je perspectieven van anderen nodig. Dat kan bijvoorbeeld door de feedback van iemand in het team zijn die met jou gewerkt.” GrowFlow helpt studenten om feedback te vragen en te ontvangen. “Wanneer studenten bepaalde leerervaringen hebben opgedaan of stappen hebben gezet, kun je daar bewijsvoering aan koppelen”, vertelt Veerhoff. Feedback van studiegenoten is daarin een krachtig hulpmiddel. De student reflecteert op de feedback en stelt bijvoorbeeld nieuwe leerdoelen op. “Daarmee is feedback de validatie van de zelfregulatiecyclus.”

Meer intrinsiek gemotiveerd

Van den Broek: “Doordat studenten zelf opschrijven wat ze doen, zijn ze veel gericht bezig met de doelen. We merken ook dat ze veel eerder gaan nadenken wat die doelen nou precies voor hen betekenen. Hun intrinsieke motivatie neemt toe.” Aan het einde van de leerperiode is het tijd om terug te kijken op het proces. “Wat studenten geleerd hebben komt dan in een personal development canvas te staan”, vertelt Veerhoff. Data die eenvoudig vanuit het programma gepresenteerd kunnen worden.

Meetbaar

Inmiddels is de derde lichting studenten met GrowFlow aan de slag gegaan en de tool wordt gebruikt bij vier opleidingen van verschillende faculteiten binnen Fontys Hogescholen. Hoewel ze ziet hoeveel impact deze manier van leren op studenten heeft, is hier nog weinig onderzoek naar gedaan. “Het is ook moeilijker meetbaar, omdat het succes door veel factoren wordt bepaald. Maar we zien dat deze werkwijze een heel ander leereffect oplevert én dat het ook de student verandert. De tool verdient onderzoek en bewijs, maar daar hebben wij als innovatieteam hulp van anderen bij nodig.”

Taak toevoegen aan leerdoel

Gabriele Lavinskaite, studente marketing, gebruikt de tool voor een project waarbij ze een probleem in de industrie proberen op te lossen. “Het leuke aan GrowFlow is dat je taken kunt toevoegen voor je persoonlijke leerdoelen”, vertelt ze. “Stel dat je wilt leren hoe te functioneren in een interdisciplinaire groep. Of hoe om te gaan met ambitie.”

Hoe je empathisch voor cliënten kunt zijn. Dan formuleer je taken die horen bij zo'n doel. Een taak kan bijvoorbeeld zijn dat je je gaat verdiepen in wat empathie precies betekent en wat daarvoor nodig is."

Inzicht in de juiste onderwijscontext

Toch is GrowFlow niet een tool die zomaar in elke context ingezet kan worden. Allereerst is inzicht nodig in welke onderwijscontext de tool meerwaarde heeft. Veerhoff: "Het past heel goed in een persoonlijk ontwikkeltraject met hybride of open leervormen in groepen, waarbij je de student aan zet laat. Maar vaak zit daar het grootste manco in: heeft iedereen door waartoe dit dient? Als het werken in groepen of het procesgericht werken niet past in de didactiek, moet je deze tool niet gebruiken" stelt Veerhoff. "Ook niet als je een heel docentgerichte of programmagerichte opleiding hebt", vult Van den Broek aan. "Of wanneer studenten feedback willen geven op elkaars producten. Dit is geen product-gerichte peerfeedbacktool. Het gaat om het proces."

Begeleiding van studenten

Daarnaast kost het begeleiden van studenten tijd. Ze hebben ondersteuning nodig bij het formuleren van leerdoelen, het geven van feedback en het kunnen reflecteren. "Leerdoelen formuleren vinden studenten al supermoeilijk. En daarom juist zo belangrijk om te leren. Daar zijn ze soms drie maanden mee bezig", weet Veerhoff uit ervaring. "Maar als we zeggen dat we jongeren willen voorbereiden op levenslang ontwikkelen, zullen zij dat in hun vingers moeten hebben. Het is een grandioze winst als zij daarmee oefenen." Aan docenten de taak om hen hierin te stimuleren. "Daarvoor is didactische en pedagogische kennis nodig. Maar ook: dat je wéét waar zelfregulatie over gaat. Pas dan kun je het overbrengen op de studenten en hen hierin ondersteunen."

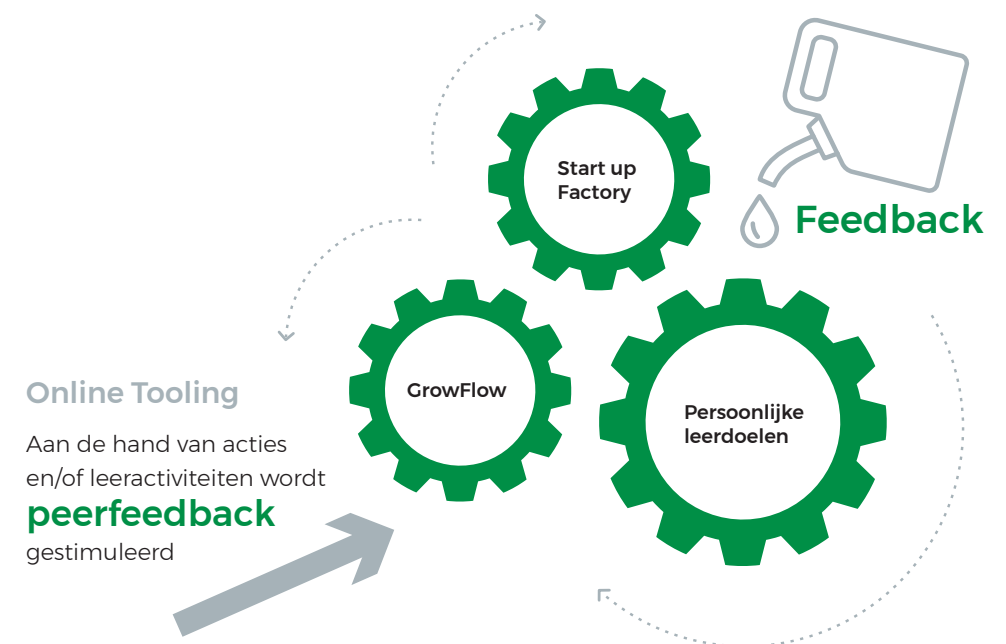
Feedback durven geven

Dat de student hulp kan gebruiken, heeft Lavinskaite tijdens haar project al ondervonden. "In onze groep schrijft niemand de feedback, want ze zijn bang om iemand pijn te doen door kritisch te zijn. We hebben de docent gevraagd ons te leren hoe we feedback moeten geven zonder beledigend over te komen. Feedback helpt je groeien. Jammer genoeg lukt het in onze groep nog steeds niet." Vooralsnog becommentariëren de studenten op de wekelijkse bijeenkomsten elkaars vorderingen. "Maar daardoor is het lastiger in mijn werk te zien hoe het beter kan."

Gesprek over onderwijsvisie

Aan de zijlijn bijsturen als het niet soepel gaat, studenten aanmoedigen om nieuwe stappen te zetten: het is de rol die van docenten wordt verwacht. Dat is ook meteen de bijvangst, vindt Van den Broek: "We merkten dat veel docenten willen zien wat hun studenten doen. Daarover ga je met hen in gesprek. Van: waarom wil je dat? Wat is daarvan het effect? Dat resulteert in een gesprek over onderwijsvisie, vertrouwen, over het leerproces van de student en wie daar eigenlijk eigenaar van is".

Hester Otter
Juli 2021

Peerfeedback als spiegel voor zelfsturing (L. Veerhoff) – Fontys Hogescholen

Het Versnellingsplan Onderwijsinnovatie met ICT is een vierjarig programma van SURF, Vereniging Hogescholen en de VSNU dat inzet op het samenbrengen van initiatieven, kennis en ervaringen en snel en concreet aan de slag gaan met kansen voor het hoger onderwijs. Dit gebeurt in acht verschillende 'zones'. In de versnellingszone Docentprofessionalisering werken 17 instellingen aan de hand van vijf thema's aan de facilitering en professionalisering van docenten in hbo en wo.

Meer informatie en onze publicaties vind je op
www.versnellingsplan.nl